

ΑΒΓΔΕΖΗΘΙΚΛΜΝΞ ΟΠΡΣΤΥΦΧΨΩ

- YUN101 YUNAN DİLİ GRAMERİ I
- Dr. Öğr. Üyesi Esra Yalazi
- eyalazi@ankara.edu.tr

Eski Yunan Alfabeti ΑΛΦΑΒΗΤΟΣ (ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ)

Alfabeyi dinlemek için! <http://atticgreek.org/pronunc/alphaU.html>

<u>Büyük harf</u>	<u>Küçük harf</u>	<u>Adı ve okunuşu</u>	<u>Latin alfabesine çevrim</u>	<u>Türkçe okunuşu</u>
Α	α	ἄλφα alpha	a	a
Β	β	βῆτα beta	b	b
Γ	γ	γάμμα gamma	g	g
Δ	δ	δέλτα delta	d	d
Ε	ε	ἔ ψιλόν epsilon	e	ē (kısa e)
Ζ	ζ	ζῆτα zeta	z	dz,ds
Η	η	ἦτα eta	e	ē (uzun e)
Θ	θ	θῆτα theta	th	th (peltek t)

Eski Yunan Alfabeti ΑΛΦΑΒΗΤΟΣ (ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ)

<u>Büyük harf</u>	<u>Küçük harf</u>	<u>Adı ve okunuşu</u>	<u>Latin alfabesine çevrim</u>	<u>Türkçe okunuşu</u>
Ι	ι	ιώτα iota	i	i (kısa/uzun)
Κ	κ	κάππα kappa	k	k
Λ	λ	λάμβδα lambda	l	l
Μ	μ	μῦ mü	m	m
Ν	ν	νῦ nü	n	n
Ξ	ξ	ξῖ ksi	x, ks	ks
Ο	ο	ὀ μικρόν omikron	o	ö (kısa o)
Π	π	πί pi	p	p

Eski Yunan Alfabeti ΑΛΦΑΒΗΤΟΣ (ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ)

<u>Büyük harf</u>	<u>Küçük harf</u>	<u>Adı ve okunuşu</u>	<u>Latin alfabesine çevrim</u>	<u>Türkçe okunuşu</u>
Ρ	ρ	ῥῶ rho	r (rh)	r
Σ, Ξ	σ, ς	σίγμα sigma	s	s
Τ	τ	ταῦ tau	t	t
Υ	υ	ῥ ψιλόν üpsilon	y	ü
Φ	φ	φῖ phi	ph	f
Χ	χ	χῖ khi	kh, ch	kh (sert h)
Ψ	ψ	ψῖ psi	ps	ps
Ω	ω	ῶ μέγα omega	o	ō (uzun o)

Alfabe de zigzag Őeklinde gösterilen sigma harfi (Σ), M. 4.yy.'dan itibaren yazması daha kolay olan C işareti ile yazılmaya baŐlandı.

Sigma harfinin küçük harf Őeklinde yazımı iki türlüdür: Sigma eğer kelime baŐında ya da ortasında kullanılıyorsa σ Őeklinde, kelime sonunda kullanılıyorsa ς Őeklinde yazılır. rn: $\sigma\phi\acute{o}\varsigma$ (bilge), $\sigma\epsilon\iota\sigma\mu\acute{o}\varsigma$ (deprem).

Omega harfinin Ω Őeklindeki yazımı M..300'den itibaren yerini ω Őeklindeki iŐarete bıraktı. Zamanla hem küçük hem de büyük harf iÇin ω Őekli benimsenir.

YUNAN ALFABESİNDE VOKALLER (sesli harfler):

Kısa vokaller:

ᾶ, ε, ο, ἰ, ῦ

Uzun vokaller:

ᾶ, ῆ, ὠ, ἱ, ῡ ve
diphtonglar.

ε, ο, daima
kısa

η, ve ω daima
uzun ses
verirler.

α, ι ve υ
kısa (̄) ya da
uzun (̅)
olabilir.

YUNAN ALFABESİNDE ÇİFT SESLİLER (DIPHTONG'LAR):

DIPHTONG (DİFTONG):
Yunancada iki sesli harfin yanyana kullanılarak uzun bir tek hecede birleşmesidir. Ortaya çıkan hece uzun tek bir harf olarak okunur.

Diphtongtaki ikinci sesli harf ya **ι** (iota), ya da **υ** (üpsilon)'dur. Diphtonglar ikinci ses olan **ι** ya da **υ**'nun okunup okunmamasına göre gerçek ve sahte diphtong olarak ikiye ayrılırlar. Bu ayrım nefes ve ton işaretlerinin yerlerini belirlemede çok önemlidir.

Gerçek diphtong'lar

Büyük Harfle:
AI, AY, EI, EY, OI, OY, HY, YI

Aı, Au, Eı, Eu, Oı, Ou,
Hı, Yı

Küçük harfle: aı, au, eı, eu, oı, ou, ıı, üü

Türkçe Yazılışları: ai, au, ei, eu, oi,ou, eu, ui

Türkçe Okunuşları: ay, av, ey, ev, oy, u, ev, üy

Sahte diphtong'lar

iota subscriptum: α η φ okunuşları: \bar{a} , \bar{e} , \bar{o}

iota adscriptum: $A\iota$ $H\iota$ $\Omega\iota$ okunuşları: \bar{a} , \bar{e} , \bar{o}

SPIRITUS:

Fonetikte alfabenin bir dilde karşılayamadığı sesletim özelliklerini göstermek için kullanılan işaretlere diyakritik (ayırma) işaretleri denir

Bu işaretlerden biri, Yunancada spiritus (nefes işareti) denilen, sesli ile başlayan bir kelimedede sesli harfin önüne gelerek o harfin nefesli (h'lı) ya da nefessiz (h'sız) okunacağını gösteren nefes işaretidir.

Spiritus asper
(sert nefes): ‘
Bu işaret kullanıldığında vokal h'lı okunur:
Ἡρμῆς
(Hermes)

Spiritus lenis
(yumuşak nefes): ’
Bu işaret kullanıldığında vokal h'sız okunur:
ἄγρός
(agros)

ESKİ YUNANCA KONSONANTLAR (SESSİZ HARFLER)

Yunan alfabesinde 17 sessiz harf bulunmaktadır. Bu sessizler sesletildikleri organa göre kimi adlar alırlar ve farklı gruplara ayrılırlar.

Mutae (sessizler)				Continua (akıcılar)		Çift konsonantlar (Diyagraflar)
	sert	yumuşak	nefesli	Liquidae (akıcılar)	Sibilantes (ısıklılar)	κσ = ξ (guttural) πς = ψ δσ = ζ
gutturales	κ	γ	χ	λ ρ μ ν	σ (s)	
labiales	π	β	φ			
dentales	τ	δ	θ			
nasales	μ, ν					

ESKİ YUNANCA KONSONANTLAR (SESSİZ HARFLER)

Gutturales:
gırtlaksı
sesler: κ, γ
, χ, ξ

Labiales:
dudaksı
sesler: π,
β, φ

Dentales:
diş sesleri:
τ, δ, θ

Nasales:
burun
sesleri:
μ, ν

Liquidae:
Akıcılar:
λ, ρ, μ, ν

Sibilantes:
Işıklılar:
σ, ζ

Çift
konsonantlar
Diyagraflar:

κσ = ξ
(guttural)
πς = ψ
δσ = ζ

Konsonant gruplarını isim çekimleri açısından bilmek önemlidir.

Konsonantlarla ilgili sesletim kuralı:

Yunanca bir kelimedede gırtlaksız bir ses olan gamma (γ)'nın ardından başka bir gırtlaksız ses geldiğinde
($\kappa, \gamma, \chi, \xi$);

baştaki gamma n sesi gibi (nasal-burun sesi) söylenir.

- $\acute{\alpha}\gamma\gamma$ (okunuşu: ang)
- $\acute{\alpha}\gamma\kappa$ (okunuşu: ank)
- $\acute{\alpha}\gamma\chi$ (okunuşu: ankh)
- $\acute{\alpha}\gamma\xi$ (okunuşu: anks)